

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Lichkov, okres Ústí nad Orlicí

Lichkov 185, 561 68 Lichkov

Identifikátor školy: 600 104 443

Termín konání inspekce: 10. – 12. listopad 2003

Čj.:	J5-1356/03-5171
Signatura:	oj5bx113

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda, tělesná výchova a praktické činnosti.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Součásti školy:	Podle Zřizovací listiny Základní školy Lichkov, okres Ústí nad Orlicí, ze dne 11. září 2002, je součástí této školy od 1. ledna 2003 základní škola (ZŠ) a školní družina (ŠD)
Zřizovatel:	Obec Lichkov, okres Ústí nad Orlicí
Právní forma:	Od 1. ledna 2003 příspěvková organizace
Vzdělávací program ZŠ:	Základní škola, schválen MŠMT dne 30. dubna 1996 pod čj.: 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996, ve znění úprav a dodatků schválených dne 25. srpna 1998 pod čj.: 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998
Počet tříd ZŠ:	2 třídy – 3. ročník a spojený 4. s 5. ročníkem. Podle dohody obcí absolvuji žáci první a druhý ročník v ZŠ Mladkov.
Aktuální počet žáků ZŠ:	30 žáků
Dojíždějící žáci:	12 žáků dojíždí z Mladkova

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výchovně-vzdělávací proces v základní škole zajišťují 3 pedagogické pracovnice bez odborné a pedagogické způsobilosti (dále jen OPZ) pro výuku na 1. stupni ZŠ. Ředitelka a jedna učitelka mají pedagogické vzdělání zaměřené na vychovatelství případně pedagogiku volného času. Druhá učitelka, která je současně i vychovatelkou školní družiny, má střední vzdělání mimo obor školství. Učí ve spojené třídě většinu předmětů kromě českého jazyka a matematiky, které vyučuje ředitelka. Do školy nastoupila od října 2003 (krátce před inspekcí) s předchozí praxí z mateřské školy.

Organizační struktura ve škole je velice jednoduchá, obě pedagogické pracovnice i jednu provozní zaměstnankyni řídí ředitelka. Přenos informací funguje každodenním osobním kontaktem a vzhledem k uvedenému počtu zaměstnanců je funkční. Materiály „Koncepce školy“, „Vnitřní řád školy“ a pestrý „Roční plán“ práce slouží k bezproblémovému chodu. Na pracovišti vládne přátelská a kolegiální atmosféra.

Vzhledem k tomu, že ve škole není žádný kvalifikovaný pedagog, tak je odborné vedení učitelů problematické. Ředitelka provádí hospitační činnost (ke dni inspekce hospitovala dle zápisů u obou učitelek), ale upřednostňuje spíše vzájemné konzultace. Zdrojem informací jí je i velice úzká spolupráce s učitelkami ze sousední ZŠ v Mladkově, se kterou problémy konzultují a pořádají i společné akce. Ředitelka provádí běžnou kontrolní činnost, navíc si opakovaně zadává výstupní prověrky z matematiky a českého jazyka v pátém ročníku.

Další vzdělávání učitelů probíhá v nezbytné míře, ve školním roce 2002/2003 bylo zaměřeno hlavně na oblast tělesné výchovy. Učitelky absolvovaly 7 akcí, účast znesnadňuje špatná dopravní obslužnost.

Hodnocení práce zaměstnanců školy provádí ředitelka průběžně a neformálně při každodenním styku, formálně jsou jeho odrazem případné finanční odměny.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti umožňují realizovat vzdělávací program vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, celkově jsou dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola je umístěna v patrové budově, v jejímž přízemí po přístavbě sídlí mateřská škola s kuchyní. Současně jsou tam i šatny a tělocvična. Ta je menších rozměrů, vybavená základním tělovýchovným nářadím. V prvním patře budovy jsou dvě prostorné a světlé kmenové učebny. Jejich atraktivní, bohatá výzdoba množstvím žákovských prací se příznivě podílela na estetice prostředí a příjemném mikroklima školy. Třídy jsou vybaveny standardním školním nábytkem, přičemž velikost židlí a stolků v učebně 5. ročníku neodpovídala výšce žáků. Dále je v tomto podlaží učebna školní družiny, jazyková učebna s počítači a místnost pedagogů, která slouží současně jako ředitelna a učitelská knihovna. Žákovská knihovna, jejímž základem je starší povinná četba, je umístěna společně se čtyřmi počítači (vybaveno v rámci akce INDOŠ – Internet do škol) ve vyčleněné malé jazykové učebně. Bohatá výzdoba na chodbách i ve třídách byla provedena žákovskými výtvy. Malby na dveřích učeben citlivě zakrývaly opotřebované jejich původních nátěrů. Toalety byly čisté, mýdlo a toaletní papír byly k dispozici.

Žáci jsou kompletně vybaveni řadou schválených učebnic, na které potom formálně navazuje druhý stupeň spádové školy v Králíkách. Učitelé mají k dispozici základní audiovizuální techniku. Počítače jsou ve výuce využívány minimálně a výjimečně. Častěji je žákům prezentována encyklopedie na videokazetách.

Škola umožňuje v době mimo vyučování přístup organizacím do tělocvičny. Ředitelka školy má představu o zlepšování materiálně-technických podmínek (opravy, vybavení), limitním faktorem realizace jsou finanční možnosti. Obec má na rozvoji školy zájem.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Škola uplatňuje schválené učební dokumenty v plném rozsahu. Učební plán odpovídá rozvrhu hodin i reálné výuce. Probírané učivo korespondovalo s platnými učebními osnovami. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolu naplňování učebních dokumentů provádí ředitelka školy především při kontrole pedagogické dokumentace. Žádné nedostatky v této oblasti nebyly shledány.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin byl z psychohygienického hlediska v době inspekce sestaven nevhodně (např. 3 hodiny matematiky v jednom sledu, nevhodné kombinace současně vyučovaných předmětů

při výuce spojených ročníků), v závěru inspekce byl upraven. Délka vyučovacích hodin i přestávek je dodržována dle příslušného právního předpisu. Vnitřní řád školy je sepsán přehledně, podrobně. Postihuje důležité momenty práce školy, obsahuje převážně povinnosti žáků a v druhé části povinnosti pracovníků školy. Práva žáků jsou v něm obsažena v minimální míře. Informační systém vůči žákům i rodičům je vzhledem k velikosti školy účelný.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, prvouka a přírodověda

Sledované hodiny českého jazyka a prvouky byly připravené, jejich témata navazovala na předcházející výuku. Učitelky volily v těchto hodinách účelné výukové cíle, zohledňovaly aktuální stav vědomostí žáků. Málo promyšlená příprava se projevila v hodinách přírodovědy. Pro jednotlivé předměty mají učitelky zpracované tematické plány.

Žádná ze tří učitelek hospitovaných předmětů nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Absence odbornosti a velmi krátká odborná praxe v ZŠ jedné z vyučujících negativně ovlivnila ve dvou hodinách kvalitu výuky v oblasti metodické stavby hodin i volbu metod a forem práce.

Výuka hospitovaných předmětů probíhala v kmenových učebnách. Při výuce některé učitelky využily názorné pomůcky – různé druhy metrů (skládací, posuvný, dřevěný, krejčovský), knihy, noviny. Ve dvou hodinách využití názorného materiálu chybělo.

Organizace jednotlivých hodin se lišila. Hodiny prvouky a některé hodiny českého jazyka měly jasně stanovené výukové cíle, vyučující srozumitelně formulovaly své pokyny a otázky. Volily metody a formy práce jak klasické, tak netradiční – vytrhávání písmen z papíru, vyprávění se žáky či práci ve skupinách. Nové informace sdělovaly žákům v návaznosti na probrané učivo, přičemž jejich náročnost byla přiměřená. V hodinách českého jazyka žáci procvičovali a upevňovali probrané jevy formou společných aktivit, v 5. ročníku však převážně samostatných písemných činností. Hodiny čtení byly věnovány rozvoji čtenářských dovedností, slovní zásoby a vyjadřování žáků. Výuka prvouky probíhala činností formou – žáci se aktivně zapojili při praktickém ověřování teoretických poznatků z minulých hodin. Učitelka volila smysluplné činnosti, které prověřovaly logiku a pozornost žáků (odhady velikosti a vzdáleností, následné přeměňování a zápis do tabulky). V hodinách přírodovědy vyučující použila málo aktivizujících metody a formy práce. Převážnou část jedné z hodin žáci psali odpovědi na otázky z učebnice, v další části probíhala společná kontrola odpovědí. Při výkladu nového učiva zcela absentovaly názorné pomůcky, nabídku jejich donesení žáky (větvičky stromů) učitelka odmítla. Zápisy v sešitech jsou dlouhé, podrobné, jsou opisovány části učebnice. Sledované hodiny byly neefektivní, pro žáky nezáživné. V několika hodinách žáci seděli celou vyučovací jednotku v lavicích bez zařazení pohybově-relaxační chvilky.

Učitelky užívaly motivace žáků v úvodních částech většinou seznámením s náplní hodiny a navázáním na poznatky z minulých hodin. V průběhu výuky pak zařazením básničky či říkadla, praktickými činnostmi s uplatněním znalostí žáků a možností jejich vyjádření. V některých hodinách byla motivace žáků minimální, chybělo zpestření výuky, podpora aktivity a zájmu žáků o předmět.

Komunikace všech vyučujících se žáky byla klidná, přátelská. Nejen ve sledovaných hodinách byli žáci vedeni k toleranci, slušnosti, kamarádství a vzájemné ohleduplnosti. V některých hodinách převládalo příjemné klima velmi příjemné s radostí žáků z práce, v několika tento aspekt zcela chyběl.

Hodnocení žáků nemělo vždy charakter pozitivní motivace. Většina učitelek respektovala individuální možnosti žáků, oceňovala jejich pokrok ve výuce. Zkoušení a opakování bylo v některých případech samoúčelné a zdlouhavé.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výše uvedených předmětech jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika, vlastivěda, tělesná výchova a praktické činnosti

Kromě jednoho případu měly hospitované hodiny stanoveny přiměřené výukové cíle a probírané učivo navazovalo na předchozí látku. Negativem 3 hodin ve spojených ročnících byl nevyvážený poměr v řízených a samostatných činnostech žáků (viz dále).

Ve všech hospitovaných hodinách popisovaných předmětů byly zaznamenány didaktické a metodické nedostatky, které pramenily z chybějící OPZ vyučujících.

V hodinách byly vhodně používány nástěnné obrazy a pracovní listy, v 1 případě magnetofon a encyklopedie, žáci pracovali s učebnicemi i pracovními sešity. Počítače do výuky zapojeny nebyly. V hodině tělesné výchovy chyběl větší počet dobře nahuštěných míčů.

Hospitované hodiny v samostatné třídě byly většinou pestré, činnosti se střídaly v kratších úsecích. Pro rychlejší žáky byla připravena alternativní práce. Činnost ve spojené třídě byla založena převážně na frontálním způsobu práce jednoho ročníku s přímým řízením učitelkou, zatímco druhý pracoval samostatně podle úvodních instrukcí, někdy celou hodinu. V jednom případě i kontrola splnění této činnosti byla odložena na následující hodinu. Zvláště pro tyto žáky byla práce jednotvárná a nemotivující. V případě kombinace naukového předmětu s praktickými činnostmi docházelo k rozptylování pozornosti (např. výměna vody při malování vodovými barvami, úklid po vykonání dílčí operace apod.). Při popisovaných naukových předmětech trávili žáci většinu času ve svých lavicích, relaxační chvilky byly zařazovány ojediněle. Negativem hospitované hodiny vlastivědy byla přílišná podrobnost probíraného dějepisného učiva s důrazem na dlouhé a podrobné zápisy. Učitelky v hodinách věnovaly pozornost žákovi s individuálním vzdělávacím programem, na práci dávaly všem žákům dostatek času. V hodině tělesné výchovy byl uplatňován vůči žákům individuální přístup.

Motivace v hospitovaných hodinách nebyla příliš výrazná, častější v samostatné třídě. Učení hrou, motivace pohádkou nebo čtením z knížky byly spíše výjimkou. V žádné hodině nebyly inspekci zaznamenány kooperativní činnosti žáků.

Žáci byli vedeni k toleranci a ohleduplnosti. Komunikace učitelek byla převážně klidná, vlídná, ale rozhodná. Žáci vystupovali v hodinách ukázněně, sami dodržovali pravidla chování.

V části hospitovaných hodin učitelky žáky průběžně chválily. Závěrečné celkové zhodnocení průběhu hodin a pochvalu výrazněji spolupracujících žáků učitelky neprováděly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výše uvedených předmětech jsou dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá ředitelka školy prohlídku žakovských prací a vlastní výstupní prověrky pro 5. ročník. Zhodnocení úrovně výuky je pravidelně prováděno na jednáních pedagogické rady. Zpětnou vazbu o úspěšnosti vyučování poskytuje také umístění žáků v soutěžích a informace ze škol, ve kterých absolvují další ročníky povinné školní docházky (2 žáci byli v loňském školním roce přijati na gymnázium).

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda, tělesná výchova a praktické činnosti hodnocen jako dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Ve školním roce 2003/2004 škola organizuje v rámci školní družiny 5 zájmových útvarů - kroužků (výtvarný, počítačový, sportovní, taneční a hra na flétnu). V době inspekce tyto aktivity navštěvovalo 61 žáků (někteří žáci jsou zapojeni v několika útvarech).
2. Zřizovací listina Základní školy Lichkov, okres Ústí nad Orlicí, ze dne 11. září 2002 je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 15 569/03-21 ze dne 11. dubna 2003.
3. Škola oficiálně nevykazuje ve statistickém výkazu pro školní rok 2003/2004 žádné integrované žáky. Učitelky věnují pozornost dvěma žákům s diagnostikovanými dysfunkcemi (vypracován individuální vzdělávací plán).
4. V době inspekce se ve škole neučili žáci - cizinci.
5. Povinnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a požární ochrany jsou zabezpečovány běžným způsobem.
6. Z důvodu dopravní obslužnosti začíná 1. vyučovací hodina v 8:35 h.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 11. září 2002, čj. 289/02
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 11. dubna 2003, čj. 15 569/03-21
3. Jmenování ředitele do funkce, čj. jmen/16/99 ze dne 28. června 1999
4. Třídní knihy 3., 4. a 5. ročníku – šk. rok 2003/2004
5. Třídní knihy 3., 4. a 5. ročníku – šk. rok 2002/2003
6. Třídní výkazy a katalogové listy žáků 3., 4. a 5. ročníku - šk. rok 2003/2004
7. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 ke 30. září 2003
8. Rozvrhy hodin tříd - šk. rok 2003/2004
9. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek - šk. rok 2003/2004
10. Zápisy z pedagogických rad - šk. rok 2002/2003 a 2003/2004
11. Výroční zpráva o činnosti školy - šk. rok 2002/2003
12. Vnitřní řád školy čj. 1/2003 s účinností od 1. ledna 2003
13. Řád tělocvičny s účinností od 1. ledna 2003
14. Řád počítačové učebny s účinností od 1. ledna 2003Koncepce školy – doklad bez bližšího určení
15. Roční plán – šk. rok 2003/2004, doklad bez bližšího určení
16. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2003/2004
17. Zápisy z hospitací - šk. rok 2003/2004
18. Plán prevence sociálně-patologických jevů na ZŠ Lichkov, doklad bez bližšího určení
19. Inspekční zpráva čj. 105 136/99-2083 ze dne 19. dubna 1999

ZÁVĚR

Žákům se při vyučování věnují tři pedagogické pracovnice – ředitelka a 2 učitelky. Jejich chybějící odborná a pedagogická způsobilost způsobuje některé didaktické a metodické nedostatky. Ředitelka koordinuje sama práci ostatních zaměstnanců, ve škole vládne přátelská atmosféra spolupráce. Na základě poznatků z kontrolní činnosti se snaží spravedlivě oceňovat práci svých podřízených.

Budova školy žákům poskytuje podnětné a estetické prostředí. Pro výuku mají žáci k dispozici platné učebnice. Práce a výuka pomocí počítačů jsou zařazovány v malé míře.

Ve všech sledovaných hodinách byly plněny schválené učební dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. V rámci klasických vyučovacích metod učitelky málo zařazovaly prvky činnostního či kooperativního učení. Vedly žáky k toleranci a vzájemnému respektování. Úvodní i průběžná motivace se uplatňovaly v hospitovaných hodinách nepravidelně. Komunikace při vyučování byla založena na vzájemné důvěře a respektování dohodnutých pravidel. Žáci i při nevhodném zařazení dlouhé a nezáživné samostatné činnosti pracovali ochotně a vytrvale. Při hodnocení žáků používaly učitelky obvykle pochvaly, povzbuzení a ocenění, v některých hodinách však tento pozitivní didaktický prvek chyběl.

Vzhledem k závěrům z předcházející inspekce došlo k dalšímu rozšíření zájmové činnosti žáků, udržuje se atmosféra důvěry a spolupráce ve škole a kontakty s okolními školami. Mezi přetrvávající negativa se řadí absence pedagogů s odbornou i pedagogickou způsobilostí pro práci na tomto stupni školy, málo častá hospitační činnost ředitelky a malé zastoupení práv žáků ve „Vnitřním řádu školy“.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jaroslav Loučka	J. Loučka v.r.
Členka týmu	PaedDr. Marta Hunalová	M. Hunalová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Miluše Jasanská

V Ústí nad Orlicí dne 18. prosince 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. prosinec 2003

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Věra Ostrodická

V. Ostrodická v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Smetanova 43, 565 01 Ústí nad Orlicí. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KrÚ Pardubice – odbor školství	2004-01-09	J5-1356/03-5171
Obec Lichkov	2004-01-09	J5-1356/03-5171

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.